

ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Ю. В. Волинчук, к.е.н., доцент
Луцький національний технічний університет

Концепція сталого розвитку як домінуюча ідеологія функціонування людства у XXI столітті перебуває у фокусі уваги усіх розвинених країн світу. Тому не випадково саме сталий розвиток визначено першим з п'яти імперативів в програмі дій Генерального секретаря ООН Пан Гі Муна на період 2012-2016 роки [1]. При цьому передбачається:

- 1) прискорити здійснення Цілей розвитку тисячоліття;
- 2) вирішувати проблеми зміни клімату;
- 3) сформуванню консенсусу щодо рамкової програми в сфері сталого розвитку на період після 2015 року і здійснити її за визначеними сферами (енергетика, продовольство і харчування, водні ресурси, океани, транспорт).

Важливим для реалізації визначених завдань є їх фінансове підґрунтя, розробці якого приділяється увага в рамках роботи Міжурядового експертного комітету з фінансування сталого розвитку, спрямованої на ефективне залучення і використання ресурсів з метою сталого розвитку. На думку експертів, міжнародні торгова, фінансова і валютна системи потребують реформ, що дозволяють країнам, які розвиваються (серед яких можна виділити і Україну), акумулювати необхідні ресурси. Одним з можливих рішень є посилення ролі національних банків розвитку, а також поширення екологічних вимог до всіх нових проектів розвитку. Серед перспектив, що стосуються реформування глобальної фінансової системи в цілому, розглядалися [2]:

- встановлення податку на фінансові операції з метою створення ресурсів для сталого розвитку та ліквідації феномена «triple North-South arbitrage» – багаторазового перепродажу цінних паперів;
- використання прогресивних податків з метою створення ресурсів для фінансування проектів у сфері сталого розвитку;
- подолання обмежень для приватних інвесторів і фінансових

організацій у наданні «довгих грошей»;

- використання механізмів змішаного фінансування.

З метою розробки політики, законодавчої бази та рамкових угод у сфері фінансування сталого розвитку Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) розпочала роботу над проектом «Моделювання стійкої фінансової системи для «зеленої» економіки» (Inquiry). Концепція проекту сформувалася за результатами обговорення на Всесвітньому економічному форумі в Давосі в січні 2014. Діяльність Inquiry будується на базі двох проектів ЮНЕП: Ініціативи зі створення «зеленої» економіки, що здійснює стратегічні дослідження і надає підтримку урядів у більш ніж 40 країнах, і Фінансової ініціативи. Найближчим часом Inquiry почне аналіз фінансової системи з точки зору її ефективності в рамках концепції «зеленої» економіки, а також визначить можливості проведення реформ і потенційні проблеми.

Ще однією з новітніх вимог є обов'язковість з квітня 2014 року розкриття для великих європейських компаній (чисельністю понад 500 співробітників) нефінансової звітності. про підходи в області менеджменту, ризики та результати діяльності в екологічній сфері; щодо соціальних та кадрових питань; в галузі дотримання прав людини; про боротьбу з шахрайством і корупцією; про соціальне різноманіття складу керівних органів. Також динамічно розвивається ринок «зелених» облігацій, що випускаються для фінансування проектів у сфері сталого розвитку. У першому кварталі 2014 року найбільшими емітентами «зелених» облігацій стали Європейський інвестиційний банк (2,9 млрд дол), Toyota (1,75 млрд дол) і Світовий банк (1,3 млрд дол) [3].

При цьому слід розуміти, що такі глобальні тенденції в найближчій перспективі торкнуться і національної економіки. Цьому сприятиме прийнята на початку 2015 року Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [4], якою визначено мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори умов становлення та розвитку України. Серед передбачених даним документом реформ досить багато стосується фінансово-економічного сектору, зокрема, це практично усі перераховані реформи за вектором розвитку

(податкова, фінансового сектору, монетарної політики, державних закупівель, ринку капіталу, державного фінансового контролю, бюджетних відносин тощо).

Окремо варто відзначити, що суттєві зрушення в фінансовому секторі України відбудуться в результаті децентралізації, якою передбачається посилення спроможності місцевого самоврядування та побудова більш ефективної системи територіальної організації влади в Україні за принципом, в тому числі, фінансової самодостатності місцевого самоврядування. Перші кроки в цьому напрямі вже зроблено з прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [5], згідно норм якого держава здійснюватиме фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст шляхом надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку саме такої територіальної громади.

Отже, в коротко- і середньостроковій перспективі очікуваними є суттєві зміни фінансово-економічного характеру на шляху реформування національної економіки згідно засад сталого розвитку країни та суспільства.

Список використаної літератури:

1. Выступление Генерального секретаря ООН Пан Ги Муна (официальная страница) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/sg/priorities/sustainable_development.shtml.
2. Принципы устойчивого развития в деятельности финансовых институтов развития и международных организаций [Электронный ресурс] // Ежеквартальный бюллетень. – 2014. – № 2. – Режим доступа: <http://www.veb.ru/common/upload/files/veb/analytics/sd/2014q2.pdf>.
3. Волинчук Ю. В. Глобальні виміри сталого розвитку / Ю. В. Волинчук // Економічний форум. – 2015. – № 1. – С. 159–165.
4. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 №5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
5. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.